

Tórshavn, tann 14. juni 2017
J.Nr.: LUM-21- 17/00025-14
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðv. klagu um handfaringina hjá Tórshavnar kommunu av parkeringsviðurskiftum í x-gøtu

Við skrivi, sum er móttikið 16. januar 2017, hevur A sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Viðvíkjandi handfaringini hjá Tórshavnar Kommunu av parkeringsviðurskiftunum í x-gøtu Tórshavn.

Eg eri búsitandi í x-gøtu, og eg skal við hesum heita á umboðsmannin um at taka upp málið í samband við handfaringina hjá kommununi av parkeringsviðurskiftunum í gøtuni.

Fyrst skal viðmerkjast, at viðurskiftini í gøtuni eru soleiðis, at bilar í nógv ár hava staðið parkeraðir sum best ber til, og hetta hevur gjørt tað nærmast ógjøriligt hjá okkum íbúgvum t.d. at fáa oljubil framat húsunum, og tá eg gjørði vart við hesi viðurskifti tók ferðslunevndin 7. oktober 2015 avgerð um at lýsa parkeringsforboð á báðum síðum í x-gøtu frá vegamótinum y-gøta / x-gøta og niðan til svingið í x-gøtu.

Eg viðleggi avrit av skrivi dagfest 9. oktober 2015 til íbúgvvarnar í x-gøtu.

Parkeringskeltið verður síðani sett upp, og umstøðurnar bøttust nakað, men ikki fyrr enn parkeringsvørðarnir finga dagliga gongd á økinum, tyktist bati at koma í.

Tað, sum síðani hendi var, at parkeringsskeltið bráðliga varð tikið niður aftur, og tá eg spurdi meg fyri, fekk eg boð um, at tað var borgarstjórin, sum hevði biðið starvsfólk hjá kommununi tikið hetta parkeringsskeltið niður aftur, uttan at málið yvirhøvur hevði verið viðgjørt í ferðslunevndini ella býráðnum sum heild.

Eg mótmælti hesari manngongd og aftan á drúgt samskifti kom parkeringsskeltið upp aftur.

Nú tyktist so ein rættiliga miðvís herferð at fara fram móti hesum parkeringsskelti, og ... borgari ... sendi táverandi borgarstjóranum D bræv, og tað endaði so við, at parkeringsforboðið varð tikið av aftur.

Eg skal tó vísa á, at eg ikki haldi, at málsviðgerðin og handfaringin í sambandi við, at parkeringsforboðið varð tikið av aftur, er farið fram sambært galdandi reglum og at fyrisitingarligar grundreglur eru settar til viks í samband við nýggju málsviðgerðina hjá kommununi.

Eg vóni tí, at Løgtingsins umboðsmaður kann taka upp aftur hetta mál, soleiðis at tað kann staðfestast, at mannagongdirnar ikki hava verið soleiðis, sum grundleggjandi fyrisitingarrætturin ásetur.”

Málgongd

Um gongdina í málinum verður víst til klaguna og frágreiðingina hjá Tórshavnar kommunu undir partshoyringini.

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 18. januar 2017, varð klagan send Tórshavnar kommunu til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Umboðsmaðurin bað Tórshavnar kommunu um m.a. at greiða nærri frá

- lógargrundarlagnum fyri virkseminum hjá ferðslunevndini, t.v.s. um hon hevði tilmælandi ella avgerandi myndugleika,
- hvør hevði heimild, og hvør hevði tikið avgerðina um at seta forboð fyri parkering í x-gøtu,
- um kommunan metti, at borgarstjórin hevði heimild at taka av eina avgerð hjá teknisku nevnd um at seta forboð fyri parkering, og
- hvør aktuella støðan var viðvíkjandi parkeringsforboðnum í x-gøtu,
- hvør vanliga mannagongdin var viðvíkjandi fráboðan til parkeringsvørðar o.fl., tá parkeringsforboð verður sett, og um kommunan í ítøkiliga málinum eftir tann 29. september 2016 hevði givið parkeringsvørðunum boð um parkeringsforboðið í x-gøtu, og
- hvat fráboðaði fundurin fyri íbúgvunum í x-gøtu tann 10. november 2016 snúði seg um, og hvør niðurstøðan á fundinum var.

Tann 23. februar 2017 sendi Tórshavnar kommuna umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Viðmerkingar ... í sambandi við klagu frá A

Vísandi til fyrispurning tygara viðvíkjandi kæru frá A, skal Tórshavnar kommuna her við svara spurningum tygara.

Stutt frágreiðing um málið:

12. desember 2014 vendir B, kona A, sær til kommununa um m.a. ótrygg viðurskifti fyri tey, sum eru til gongu, tí bilar standa parkeraðir í x-gøtu.

Málið verður viðgjört í ferðslunevndini 26. mai 2015 og í teknisku nevnd 7. oktober 2015. Samtykt var at banna parkering á báðum síðum í x-gøtu. Íbúgvarnir vóru í skrivi kunnaðir um avgerðina.

Tá skeltingin varð uppsett, vóru íbúgvarnir í x-gøtu ónøgdir við avgerðina, og E vendi sær til borgarstjóran D og kærði sína neyð og meinti, at ein borgari í x-gøtu ikki kundi avgera, hvussu fólk skulu parkera har. Út frá hesum avgjörði borgarstjórin at fáa skeltini tikin burtur.

A var ónøgður við hesa avgerð hjá borgarstjóranum.

Kommunustjórin umrøddi seinni við forkvinnuna í teknisku nevnd móguleikan at taka málið upp aftur til nýggja viðgerð, men forkvinnan í teknisku nevnd metti málið at vera avgreitt við samtyktini í teknisku nevnd.

Eftir at hava umrøtt málið innanhýsis sendi tekniski stjórin eftir boðum frá kommunustjóranum hin 29. september 2016 teldupost til vegdeildina um at fáa skeltini upp aftur alt fyri eitt, og hetta varð gjørt 3. oktober 2016, samsvarandi samtyktini hjá teknisku nevnd.

Kommunan innkallaði borgararnar í x-gøtu til fund um málið. Fundurin var hildin hin 10. november 2016. Semja var um bert at banna parkering á eystaru síðu í x-gøtu. Málið var so aftur viðgjört í ferðslunevndini 29. november 2016. Samtykt var bert at banna parkering á eystaru síðu. Skeltini á vestaru síðu blivu tikin niður aftur.

Hesa avgerð vil A ikki góðtaka.

1) Ferðslunevndin er nevnd mannað við býarverkfrøðinginum hjá Tórshavnar kommunu, umboði fyri løgregluna og eftir tørvi umboði fyri Ráðið fyri Ferðslutrygd og Akstovuna. Ferðslunevndin tekur avgerð í málum, sum kunnu avgreiðast fyrisitingarliga og er tilmælandi í málum, sum skulu leggjast fyri teknisku nevnd til støðutakan. Hvørji mál kunnu avgreiðast fyrisitingarliga, og hvørji skulu leggjast fyri teknisku nevnd til støðutakan, er ásett í heimildarskipan millum faknevndir og umsiting í teknisku nevnd 4. november 2015, fíggjarnevndini 2. desember 2015 og á býráðsfundi 10. desember 2015, j. nr. ... (viðlagt). Samtykt er, at skjal j. nr. ... (hjálagt) er galdandi, og her er ásett m.a., at parkerings- og steðgifyrboð kemur undir umsitingarlig mál.

2) Ásett er í kommunustýrisskipanini fyri Tórshavnar kommunu, § 24, 2. petti, nr. 4, at ferðslunevndin fyrisitur vegir og ferðslumál. Tá avgerð varð tikin um at seta í verk steðgifyrboð í x-gøtu, var omanfyrinevnda heimildarskipan (sí svar upp á spurning 1) ikki samtykt, og tí var mannagongdin tann, at mál um steðgifyrboð skuldu leggjast fyri teknisku nevnd til støðutakan eftir tilráðing frá ferðslunevndini. Samtykt varð tann 7. oktober 2015 í teknisku nevnd at lýsa parkeringsforboð í x-gøtu.

3) Heimildirnar hjá borgarstjóranum eru lýstar í kommunustýrisslóginum og í kommunustýrisskipanini fyri Tórshavnar kommunu. Tá tekniska nevnd hevur samtykt eina avgerð í einum máli, krevst annaðhvørt ein samtykt í býráðnum ella ein nýggj samtykt í teknisku nevnd at taka av eina avgerð um t.d. at seta forboð fyri parkering.

Tó er ásett í § 21, stk. 3 í kommunustýrisslóginum, at “Borgarstjórin kann taka avgerð í málum, ið ikki tola at bíða, ella har eingin orsök er til iva.”

D, fyrrverandi borgarstjóri, hefur í sambandi við fyrspurning tygara greitt frá, at hann á sinni tók avgerð um at fáa skeltini í x-gøtu tikin niður aftur, eftir at hava fingið kærur frá íbúgvum har um parkeringsbannið, og at hetta kom illa við hjá hesum íbúgvum. Seinni varð umrøtt at taka málið upp aftur í teknisku nevnd við atliti til at viðgera parkeringsbannið, men hesum eftirlíkaði forkvinnan í teknisku nevnd ikki og metti málið at vera avgreitt. Seinni varð bannið tó sett í verk aftur við fráboðanini til vegdeildina tann 3. oktober 2016.

4) Ferðslunevndin samtykti tann 14. november 2016 at broyta parkeringsbannið, so loyvt verður at parkera á vestaru síðu í x-gøtu. Komid varð fram til hesa loysn á fundi við íbúgvum í x-gøtu tann 10. november 2016, sí notat frá fundinum, j. nr. ..., ið er viðlagt. Á hesum fundi møttu øll innkallaði uttan E og A.

5) Eingin føst mannagongd hefur verið ásett viðvíkjandi fráboðan til parkeringsvørðar o.fl., tá parkeringsforboð verður sett. Í ítøkiligum málinum hefur kommunan ikki givið parkeringsvørðunum boð um parkeringsforboðið í x-gøtu.

6) Sí svar upp á spurning 4 og notat frá nevnda fundi, j. nr. ..., ið er viðlagt.

...
...

Ynskjast nærri upplýsingar viðvíkjandi omanfyrenevndu viðurskiftum, svara vit fegin.”

Við skrivi, dagfest 27. februar 2017, vórðu viðmerkingarnar hjá Tórshavnar kommunu sendar klagaranum til ummælis við einari freist áljóðandi 14 dagar.

Tann 10. mars 2017 sendi klagarin umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Viðvíkjandi ...: Kæra um málsviðgerðina hjá Tórshavnar kommunu í samband við parkeringsskelti

Eg havi fingið bræv tykkara dagfest 27. februar 2017, har viðlagt var avrit av skrivi frá Tórshavnar kommunu dagfest 23. februar 2017.

Sum viðmerking til frammanfyri nevnda skriv frá kommununi, skal eg vísa á, at kommunan nú tykist at viðurkenna, at táverandi borgarstjórin D uttan heimild og uttan nakra málsviðgerð og heldur ikki nakra hoyring av m.a. undirritaða, tók avgerð um at taka parkeringsskeltini niður aftur, og hetta í sjálvum sær er greitt brot á vanligar fyrisingarligar reglur, umframt at her er talan um øki, har borgarstjórin ikki hefur nakra málsheimild.

Annars vísa bæði skjøluni og skrivið frá kommununi, at avgerðin um at taka niður aftur forboðsskeltini er tikin við stóði í mótmæli frá ávísnum borgarum, uttan at nøkur saklig grund tykist at vera fyri hesari avgerð, sum jú gongur beint ímóti tí upprunaligu avgerðini, sum ferðslunevndin hevði gjørt sína niðurstøðu í út frá sakligum atlitum.

Samanumtikið haldi eg fast við, at talan er um brot á grundleggjandi fyrisingarligar reglur.”

Tann 17. mars 2017 boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at av tí at tað ikki varð mett at verða neyðugt við framhaldandi partshoyringum, varð nú farið undir endaligu viðgerðina av hesum málinum.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um, hvørt borgarstjórin hevði heimild at broyta avgerðina hjá teknisku nevnd um at seta forboð at parkera í x-gøtu og geva umsitingini boð um at taka parkeringsskeltini niður aftur.

Sambært skjølunum í málinum samtykti tekniska nevnd eftir tilmæli frá ferðslunevndini, at forboð skuldi setast at parkera á báðum síðum í x-gøtu. Eftir boðum borgarstjórans og uttan aðra viðgerð varð parkeringsforboðið tikið av aftur.

Sambært § 47, stk. 1 í ferðslulógini (Løgtingslógarkunngerð nr. 14 frá 2. mars 1988 um ferðslu, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 54 frá 12. mai 2015) kann politivaldið regulera ferðsluna á støðum, har tað verður hildið neyðugt.

§ 47, stk. 3 í ferðslulógini er soljóðandi:

Stk. 3. Annars verða avgerðir, sum varandi kunnu ávirka nýtsluna av veg ella útgerð teirra, sum forboð fyri parkering ella steðgi, ... tiknar av politivaldinum við samtykki frá vegamyndugleikanum.”

Semjast politivaldið og vegamyndugleikin, sum í ítøkiligum førinum er Tórshavnar kommuna, ikki, tekur avvarðandi landsstýrismaður avgerð í málinum, jbr. § 47, stk. 6 í ferðslulógini.

Fútin, sum ovasti politimyndugleika, og borgarstjórin í Tórshavnar kommunu undirskrivaðu í 2006 eina mannagongd fyri viðgerð av ferðslumálum í Tórshavnar kommunu. Í fyrstu atløgu viðger ein ferðslubólkur, sum er mannaður við einum málsviðgera í kommununi og einum politisti, málið. Eftir hetta verður málið lagt fyri ferðslunevndina, sum er mannað við varapolitiinspektørinum og býarverkfrøðinginum, sum, um semja er um málið, ger eitt tilmæli til Teknisku nevnd til endaliga støðutakan. Tekur Tekniska nevnd undir við tilmælinum, fráboðar Tórshavnar kommuna avgerðina um parkeringsforboð til viðkomandi partar og tekur stig til at seta parkeringsforboðið í verk.

Sambært omanfyri standandi eru tað politivaldið og vegna Tórshavnar kommunu tekniska nevnd í felag, sum taka avgerðina um at lýsa parkeringsforboð.

Starv og heimildir borgarstjórans eru ásettar í kapittul 4 (§§ 20 – 25) í kommunustýrslógini (løgtingslóg nr. 87 frá 17. mai 2000 um kommunustýri, sum broytt við løgtingslóg nr. 71 frá 6. mai 2003).

§§ 20 og 21 eru soljóðandi:

“§ 20. Borgarstjórin hevur dagligu leiðsluna av kommunalu fyrisitingini. Hann býtir málini sundur til tær ymisku nevndirnar og tekur sær av teimum málum, sum ikki eru latin nakrari nevnd. (mín undirstriking)

Stk. 2. Borgarstjórin gevur fundarboð og fyrireikar kommunustýrisfundirnar. Undan hvørjum fundi skal borgarstjórin kunna kommunustýrslimirnir um, hvørji mál koma fyrri.

Stk. 3. Eitt hóskandi tíðarskeið fyrri fundin skal borgarstjórin leggja mál og málsupplýsingar fram, so at kommunustýrslimirnir kunnu gera sær eina sjálvsmeting um hesi málini.

§ 21. Á hvørjum vanligum kommunustýrisfundi boðar borgarstjórin frá, hvørji mál eru beind í nevnd síðan síðsta fund.

Stk. 2. Borgarstjórin ansar eftir, at tey mál, ið krevja kommunustýrisviðgerð, fáa tílíka viðgerð, og at neyðug ummæli verða fingin. Borgarstjórin skal síggja til, at málini verða avgreidd, og um neyðugt ger hann fyriskipan um hetta.

Stk. 3. Borgarstjórin kann taka avgerð í málum, ið ikki tola at bíða, ella har ongin orsök er til iva. (*Mín undirstriking*)

Stk. 4. Borgarstjórin ansar eftir, at farið verður fram eftir samtyktum kommunustýrisins. Hann ansar eftir, at allar útreiðslur og inntøkur hava neyðuga játtan.”

Sum dagligur leiðari av fyrisitingini hevur borgarstjórin ábyrgdina av, at fyrisitingin er virkisfør. Hann hevur eftirlit við fyrisitingini og kann krevja neyðugar upplýsingar av henni. Sum ovasti leiðari fyrri kommunalu fyrisitingina kann hann tó ikki gera av, hvussu mál skulu avgerast ella geva starvsfólkum boð um, hvussu mál skulu avgerast. Leiðsluábyrgdin heimilar heldur ikki borgarstjóranum at broyta fyrisitingarligar avgerðir.

Borgarstjórin leiðir einans fyrisitingina. Hann er ikki leiðari fyrri nevndirnar ella nevndarformonnum og kann ikki broyta ella ógilda nevndaravgerðir. Sum Tórshavnar kommuna eisini viðmerkir í svarinum til mín, krevst, tá tekniska nevnd hevur samtykt eina avgerð í einum máli, annaðhvørt ein samtykt í býráðnum ella ein nýggj samtykt í teknisku nevnd.

Í sínum svari til mín vísir kommunan til, at borgarstjórin sambært § 21, stk. 3 í kommunustýrslógini kann taka avgerð í málum, ið ikki tola at bíða, ella har eingin orsök er til iva. Tórshavnar kommuna grundgevvur ikki fyrri, um ávísingin til § 21, stk. 3 skal skiljast soleiðis, at kommunan er av teirri áskoðan, at hendan ásetingin heimilaði borgarstjóranum í ítøkiliga førinum at geva umsitingini í Tórshavnar kommunu boð um at gera ímóti fráboðaðu avgerðini um parkeringsbannið í x-gøtu.

Í serligu viðmerkingunum til § 21, stk. 3 (løgtingsmál 82/1999) verður heimild borgarstjórans nágreinað soleiðis:

“Til stk. 3. Her verður sagt, at borgarstjórin hevur eina lógarfesta heimild til, kommunustýrisins vegna (*mín undirstriking*), at taka avgerð í ávísnum málum, sum ikki tola at bíða, ella har eingin orsök er til iva. Í mun til galdandi lóg er hetta formliga ein víðkan av rættinum hjá einum borgarstjóra til at avgera mál vegna kommunustýrið (*mín undirstriking*), við tað, at galdandi lóg krevur, at málið ikki tolir at bíða og harumframt skal eingin orsök vera til iva.

...
...”

Sambært hesum er greitt, at ásetingin einans heimilar borgarstjóranum *vegna býráðið* at taka avgerð í málum, ið ikki tola at bíða, ella har eingin orsök er til iva í málum. Ásetingin heimilar ikki borgarstjóranum at taka avgerð *vegna nevndirnar*.

Borgarstjórin hevði tískil onga heimild at ganga ímóti avgerðini hjá teknisku nevnd um at seta parkeringsforboð í x-gøtu og geva umsitingini boð um at taka parkeringsskeltini niður.

Tórshavnar býráð hevur, síðani upprunaliga avgerðin í málinum varð tikin, samtykt at heimila umsitingini at avgreiða fleiri mál, herundir mál um at seta parkeringsforboð. Í dag eru tað sostatt býarverkfrøðingurin saman við umboði fyri lögregluna, sum viðger mál um at seta parkeringsforboð. Málið um at seta parkeringsforboð í x-gøtu er eftir hetta tikið upp aftur og viðgjørt av nýggjum, m.a. eftir at fundur varð hildin fyri íbúgvunum í grannalagnum, og avgerð er tikin um at linka upprunaliga parkeringsbannið, soleiðis at tað í dag er bannað at parkera á aðrari síðuni í x-gøtu.

Hvørt forboð eigur at verða sett at parkera á báðum ella á aðrari síðuni í x-gøtu er ein avgerð, sum byggir heilt ella partvíst á serligan sakkunnleika. Ein kanning av metingunum í málinum krevur eftir mínum tykki sama fakkunnleika, og hendan havi eg ikki. Eg havi tó einki grundarlag fyri at siga, soleiðis sum klagað verður um, at fyrisingarligar grundreglur eru settar til viks í sambandi við hesa nýggju viðgerð, og eg geri tískil ikki meira við hendan partin av klaguni.

Burtursæð frá omanfyristandandi viðmerkingum, geri eg ikki meira við málið.

Sólja í Ólavsstovu
umboðsmaður